

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب پنجاهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۸

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس

رشته: رشته پرستاری اورژانس

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در پنجاهمین جلسه مورخ ۹۱/۱۲/۸ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره ها را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۹۱/۱۲/۸ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رای صادره در پنجاهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۱۲/۸ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس

- ۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رشوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر مصطفی رضائیان

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر بهرام عین اللهی

معاون آموزشی

رای صادره در پنجاهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۱۲/۸ در مورد
برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس صحیح است و به مورد اجرا
گذاشته شود.

دکتر محمد حسن طریقت منفرد

سرپرست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

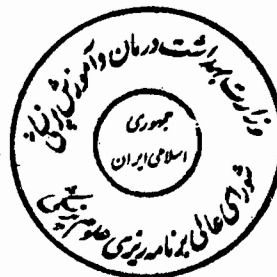
و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته پرستاری اورژانس

در مقطع کارشناسی ارشد ناپيوسته

مقدمه:

از دیرباز انسان همواره مواجه با صدمات ناشی از موارد اورژانسها، حوادث و بلایای انسان ساخت و طبیعی و شرایط خاص و مشکلات ناشی از آنها بوده است. که انسان کنترلی بر بروز حوادث و بلایای طبیعی نداشته اما میتواند در کنترل و مدیریت تبعات حاصل از آن مداخله داشته باشد. از طرف دیگر رشد روزافزون فناوری ها و صنعتی شدن سریع جوامع، برگسترده‌گی ابعاد این شرایط دامن زده و بر پیچیدگی آن افزوده است، و این امر، بکارگیری مهارت ها و توانایی های پرستاری در اورژانسها و مدیریت این شرایط در وضعیت فوریتها، حوادث و بلایا را بسیار مورد تاکید قرار می دهد.

ایران نیز به عنوان کشوری که سوابق زیادی در بروز سوانح، حوادث و بلایای طبیعی و غیر طبیعی داشته و همچنین کشوری که در راستای رشد و توسعه و صنعتی شدن گام برداشته است از این قاعده مستثنی نیست، لذا وجود نیروهای انسانی متبحر و متعهد جهت مداخله و ارائه خدمات سلامتی که اولین مطالبه مردم در زمان وقوع حوادث و فوریت هاست از ضروریات خواهد بود.

عنوان و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی

Emergency Nursing (M.Sc.)

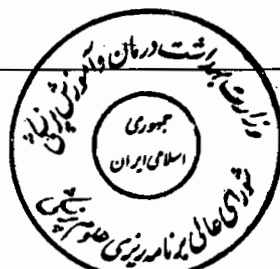
دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس

تعریف رشته:

رشته پرستاری اورژانس در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته، یکی از رشته های گروه پزشکی است که دانش آموختگان آن قادر خواهند بود، در زمان فوریتها، حوادث و بلایا، نیازهای فوری سلامت بیماران و یا آسیب دیدگان را به صورت مستقل (در شرایط اضطرار) و یا در تیم سلامت تأمین نمایند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- قبولی در آزمون ورودی مطابق با ضوابط و مقررات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- دارا بودن مدرک کارشناسی در رشته پرستاری یا فوریتهای پزشکی
- داشتن حداقل ۲ سال سابقه کار با مدرک کارشناسی (پرستاری یا فوریت های پزشکی) در عرصه های بالینی و فوریتها با تایید معاونت درمان دانشگاه مربوطه

مواد امتحانی و ضرایب آن:

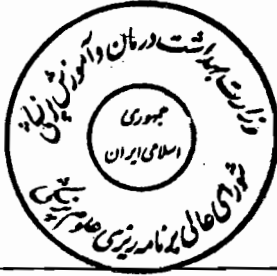
ردیف	ماده امتحانی	ضریب
۱	پرستاری داخلی- جراحی	۲
۲	پرستاری فوریت‌ها و بلایا	۴
۳	پرستاری بهداشت جامعه	۲
۴	اصول مدیریت	۱
۵	پرستاری سلامت روان	۱
۶	زبان عمومی	۲

* جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

از اوایل قرن گذشته باتوجه به شکل گیری علم مدیریت فوریت‌های پزشکی، حوادث و مراقبت‌های اضطراری، لزوم ظرفیت سازی و آموزش افراد حرفه ای مورد تاکید قرار گرفته است. سازمان بهداشت جهانی بر تربیت و آماده ساختن افراد حرفه ای به نحوی که بتوانند بطور سریع، موثر و مطمئن در تیم های سلامت در فوریتها و حوادث و بلایا اقدام کنند تاکید ویژه دارد. پس از جنگ جهانی دوم ضرورت وجود رشته پرستاری اورژانس بیش از پیش مورد تاکید قرار گرفت و آموزش پرستاران بصورت آکادمیک و در قالب دوره های تحصیلی در کشورهای پیشرفته ای همچون انگلستان و آمریکا آغاز گردید. در سالهای اخیر با توجه به نیاز مبرم به کارکنان حرفه ای و ماهر برای مقابله با فوریتها و حوادث، علاقه به راه اندازی دوره های تکمیلی پرستاری فوریتها و مدیریت حوادث منجر به گسترش روزافزون این دوره ها در سطح دانشگاههای جهان شده است. از همین روی، در بسیاری از کشورهای جهان سازمان های دولتی و غیر دولتی متولی برگزاری دوره های آموزشی کوتاه مدت و بلند مدت در رابطه با پرستاری فوریتها و مدیریت سلامت در حوادث و بلایا بوده است. این نیاز درسالهای گذشته در کشور ما نیز مورد توجه متخصصان و متولیان امور مربوط به فوریتها و حوادث قرار گرفت. تابحال در زمینه پرستاری فوریتها و حوادث، دوره های تحصیلات تکمیلی راه اندازی نگردیده است. دراین زمینه صرفاً میتوان به برخی از دوره های آموزشی کوتاه مدت و بلند مدت برگزار شده در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و سازمان هلال احمر اشاره نمود. همچنین برای اولین بار دوره ای کوتاه مدت تحت عنوان مدیریت سلامت در حوادث برای پرستاران تدوین و به همت اداره پرستاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۸۶ برای کلیه مدیران پرستاری کشور اجرا شده است.

۱- بخش‌های اورژانس بیمارستانی

۲- اورژانس‌های پیش بیمارستانی

۳- مراکز بهداشتی درمانی

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

در تدوین این برنامه، بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

- قابل بودن به حق حیات برای تمامی انسانها
- تأکید بر رعایت عدالت در برخورداری از حق سلامت برای آحاد جامعه
- تأکید بر بهره‌گیری بهینه از فرصت‌های طلایی برای حفظ سلامت انسانها در شرایط فوری و حوادث و بلایا
- یاری‌رسانی فوری، با بهترین کیفیت به مددجویان، فارغ از هرگونه تبعیض سنی، جنسی، نژادی، قومی یا اقتصادی اجتماعی در کلیه فوریت‌های مرتبط با سلامت
- تأکید بر رویکرد جامع (جسمی-روانی-معنوی و اجتماعی) و جامعه‌نگر
- تأکید بر رعایت اخلاق حرفه‌ای، اسلامی در کلیه شئون
- تأکید بر پیشگیری و ارتقای سلامت
- توجه به بافت فرهنگی و تاریخی جامعه در ارائه خدمات
- تأکید بر شکل‌گیری نگرش و باورهای دانشجویان متناسب با حرفه مقدس پرستاری

دورنما (چشم‌انداز):

- دانش‌آموختگان این رشته درمحول ساختن اساس ارائه خدمات سلامت در پرستاری فوریت‌ها و شرایط بحرانی حوادث و اورژانس نقش کلیدی خواهند داشت.
- با بکارگیری دانش‌آموختگان این رشته در بخش عمده‌ای از سیستم ارائه خدمات اورژانس کشور، شاخص‌های کیفی ارائه خدمات ارتقاء خواهد یافت.
- عوارض متعددی که متعاقب شرایط فوری و حوادث و اورژانس بروز می‌نماید با حضور دانش‌آموختگان این رشته، کاهش خواهد یافت.

رسالت (ماموریت):

رسالت این رشته، تربیت پرستارانی آگاه و توانمند در زمینه ارائه خدمات پرستاری در اورژانسها، بلایا، حوادث و سوانح است که با تعهد و دلسوزی، آمادگی برنامه‌ریزی و مقابله با حوادث غیر مترقبه رادر حوزه سلامت داشته و با استفاده از مهارتهای بالینی و مدیریتی در کمترین زمان ممکن و با بیشترین بازده مداخلات پرستاری مورد نیاز را به مددجویان چه به صورت انفرادی و چه دسته جمعی ارائه دهند و افراد یا گروه های تحت نظر خود را در جهت کنترل شرایط حوادث فوری و بلایا(مرگ و میر و آسیب و صدمات مالی و جانی) هدایت و رهبری نمایند تا بدین وسیله از آسیب های سلامتی وارد شده به مردم تا حد ممکن کاسته و بازسازی سلامت مردم را تسریع نمایند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان :

دانش آموختگان این دوره باید قادر باشند:

- برقراری ارتباط مناسب حرفه ای با مددجویان/ بیماران، همراهان، تیم اورژانس و حوادث و مسئولین سلامت منطقه تحت پوشش، جهت رفع مشکلات.
- تشخیص و ارزیابی مشکلات سلامت مددجویان/بیماران
- مراقبت پرستاری براساس مدل های مبتنی بر شواهد پرستاری مرتبط با خدمات اورژانس.
- مراقبت اختصاصی پرستاری بیماران دچار مولتیپل تروما، سوختگی، حوادث شیمیایی و هسته ای و نظایر آنها
- برنامه ریزی و اجرای مدیریت پرستاری اورژانس.
- بکار بستن مدیریت پرستاری باتوجه به نیاز مددجویان در صحنه های حادثه.
- آموزش نکات ضروری به مددجو، خانواده و کارکنان
- مشارکت در پژوهش و اجرای پژوهش های کاربردی

نقش های دانش آموختگان در جامعه:

پژوهشی

مراقبتی مدیریتی آموزشی

تشخیصی و تریاژ

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

در نقش تشخیصی-تریاز

- ارزیابی مشکلات سلامت مددجویان /بیماران در مراکز اورژانس و صحنه های حادثه
- شناسائی و ثبت مشکل نیازهای فوریتی بیماران یا آسیب دیدگان.
- تریاز و پیگیری تا رفع مشکل بیماران و مصدومین

در نقش مراقبتی

- انجام اقدامات اولیه فوری پرستاری مبتنی بر شواهد مانند بررسی بالینی، احیاء، پایش، تثبیت علائم حیاتی و انتقال صحیح بیمار یا افراد آسیب دیده به مراکز درمانی
- آمادگی برای حضور فعال در بخشهای اورژانس جهت ارائه خدمات پرستاری به مصدومین تصادفات رانندگی، حوادث فیزیکی، شیمیایی، هسته ای و غیره
- انجام اقدامات لازم برای آسیب دیدگان، برحسب نوع آسیب (طوفان، زلزله و سیل) از ابتدای بروز حادثه تا بازسازی و برگشت بیمار به زندگی طبیعی.

در نقش مدیریتی

- مدیریت پایگاه‌های اورژانس پیش بیمارستانی
- مدیریت نیازهای پرستاری در حوادث و بلایا
- ارزیابی، تحلیل و به کارگیری مدل های مدیریتی مناسب در خدمات پرستاری در بخش های اورژانس و صحنه های حادثه

در نقش آموزشی

- آموزش کارکنان و پرستاران شاغل در بخشهای اورژانس
- آموزش مردم و مددجویان در صحنه های حوادث و فوریتها
- مشارکت در تدوین دستورالعمل های آموزشی با مسئولین سلامت جامعه
- خودآموزی مداوم و ارتقای دانش و توانمندیهای خود

در نقش پژوهشی

- طراحی، اجرا و انتشار پژوهشهای مرتبط با رشته و مشارکت در طرح های مرتبط پژوهشی در نظام سلامت

توانمندی و مهارت‌های اصلی مورد انتظار

(Expected Competencies)

الف: توانمندی های عمومی مورد انتظار: (General Competencies)

- مهارت‌های ارتباطی
- آموزش
- پژوهش و نگارش مقالات علمی
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت های مدیریت (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت، کنترل و ارزشیابی)
- مبتنی بر شواهد
- حرفه ای گرایی

ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار: (Special Competencies)

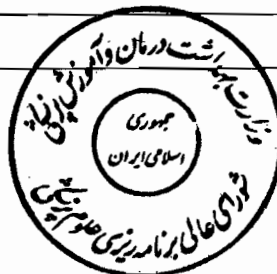
توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- برقراری ارتباط مناسب حرفه ای با مددجویان/ بیماران، همراهان و تیم اورژانس و حوادث و مسئولین سلامت منطقه تحت پوشش، جهت رفع مشکلات
- تشخیص و ارزیابی مشکلات سلامت مددجویان/ بیماران
- مراقبت پرستاری براساس مدل های مبتنی بر شواهد پرستاری مرتبط با خدمات اورژانس
- مراقبت اختصاصی پرستاری بیماران دچار مولتیپل تروما، سوختگی، حوادث شیمیایی و هسته ای و نظایر آنها
- مدیریت پرستاری اورژانس
- مدیریت پرستاری مددجویان در صحنه های حادثه
- آموزش نکات ضروری به مددجو، خانواده و پرسنل
- مشارکت در پژوهش و اجرای پژوهش های کاربردی
- ارائه خدمات سلامتی در زمان بروز حوادث و بلایا
- مدیریت بخش اورژانس و صحنه های حوادث و بلایا

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری				مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	
۲۶	۲۰	۴	۲	بازکردن مسیر عروقی (شریانی - وریدی)
۲۶	۲۰	۴	۲	نمونه گیری
۱۶	۱۰	۴	۲	BLS و ریزمهارت های مربوطه
۲۰	۱۲	۶	۲	احیاء ، تثبیت و CPR پایه (BCLS) و پیشرفته
۲۶	۱۰	۴	۲	ACLS و ریز مهارت‌های مربوطه
۳۰	۲۰	۶	۴	انتقال صحیح فرد آسیب دیده یا بیمار
۲۰	۱۰	۶	۴	کاربرد D.C شوک
۴۰	۳۰	۶	۴	مراقبت از CV-Line
۱۰	۶	۲	۲	مراقبت از بیمار دارای پیس میکر
۲۴	۲۰	۲	۲	مدیریت تزریق خون و فرآورده های خونی تحت نظارت پزشک
۳۰	۲۴	۴	۲	تزریق ، انفوزیون و پایش داروهای حساس با تجویز پزشک
۲۸	۳۰	۶	۲	پایش و مراقبت بیمار مبتلا به پرفشاری خون شریانی وخیم
۴۲	۳۰	۸	۴	اکسیژن درمانی
۲۲	۱۵	۴	۳	مراقبت از بیمار دچار سوختگی
۳۷	۳۰	۴	۳	مراقبت از بیمار ترومایی
۳۰	۲۵	۳	۲	مراقبت از بیمار دچار کاهش سطح هوشیاری
۳۰	۲۵	۳	۲	مراقبت از خونریزی و شوک
۱۵	۱۰	۳	۲	مراقبت از گزش حشرات، خزندگان و حیوانات
۱۵	۱۰	۳	۲	مراقبت از افراد گرمزده و سرمزده
۱۵	۱۰	۳	۲	مراقبت از برق گرفتگی
۱۲	۸	۲	۲	مراقبت از غریق
۲۰	۱۵	۳	۲	مراقبت از بیماران دچار حوادث عروقی
۳۰	۲۵	۳	۲	مراقبت و آماده سازی مصدومین برای اعمال جراحی
۳۵	۳۰	۳	۲	مراقبت از سایر موارد اورژانس تحت نظر پزشک
۲۸	۲۰	۵	۳	مدیریت درد و استرس
۲۵	۲۰	۳	۲	برخورد مراقبتی با خودکشی
۱۵	۱۰	۳	۲	مراقبت در اورژانسهای روانپزشکی
۲۵	۲۰	۳	۲	مراقبت مسمومین
۱۵	۱۰	۳	۲	حمایت روانی از آسیب دیدگان

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- یادگیری مبتنی بر وظایف (Task based)
- یادگیری مبتنی بر مشکل (Problem based)
- یادگیری مبتنی بر موضوع (Subject directed)
- یادگیری مبتنی بر شواهد (evidence based)
- تلفیقی از دانشجو و استاد محوری
- یادگیری جامعه‌نگر (community oriented)
- آموزش بیمارستانی (hospital based)
- یادگیری سیستماتیک
- دیسسیپلینری همراه با ادغام موضوعی در صورت نیاز

روش‌ها و فنون آموزشی:

- در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:
- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته‌های و بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation
- گزارش صبحگاهی - راندهای کاری و آموزشی - آموزش سرپایی - آموزش در اتاق عمل یا اتاق اقدامات عملی
- استفاده از تکنیک‌های آموزش از راه دور بر حسب امکانات و شبیه سازی
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

۱. در صورتیکه با بیمار سر و کار دارند، منشور حقوقی بیماران^(۱) را دقیقاً رعایت نمایند
۲. مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند (لازم است این مقررات توسط گروه یا بخش مربوطه تدوین و در اختیار دانشجویان قرار داده شود).
۳. مقررات مرتبط با Dress Code^(۲) را رعایت نمایند
۴. از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند
۵. به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند
۶. در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند
۷. در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند
- موارد ۱ و ۲ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی

دانش آموختگان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.

- OSFE   OSLE   OSCE   آزمون تعاملی رایانه‌ای   شفاهی   کتبی
 DOPS   آزمون ۳۶۰ درجه

ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است.

ب- دفعات ارزیابی:

- ★ دوره ای
- ★ نیمسال
- ★ نهایی

فصل دوم

(حداقل نیازهای برنامه)

حداقل هیات علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه):

۵ نفر عضو هیات علمی ثابت دارای رتبه حداقل استادیار با مدرک دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته های پرستاری، سلامت در بلایا و فوریتها، تخصص بالینی رشته های طب اورژانس و بیهوشی

کارکنان مورد نیاز برای اجرای برنامه:

۱. کارشناس پرستاری

۲. کارشناس ارشد پرستاری

۳. کارشناس فوریت‌های پزشکی

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

فضای عمومی مورد نیاز عبارتند از:

- کلاسهای درسی
- اتاق کارورزان
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس
- بایگانی آموزش
- رخت کن دانشجویان دختر و پسر در بیمارستان
- اتاق استادان
- اتاق رایانه
- کتابخانه
- Skill Lab

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- بخش اورژانس عمومی، تخصصی، تروما جهت آموزش کارورزان
- بخش های ویژه
- پایگاه های اورژانس پیش بیمارستانی به عنوان عرصه های کارآموزی و کارورزی با اتاق مختص اساتید، دانشجویان
- کلاس آموزشی در فضاها و کارآموزی و کارورزی
- Skill Lab

جمعیت‌های مورد نیاز:

- بیماران مراجعه کننده به بخش اورژانس
- مصدومین حوزه اورژانس پیش بیمارستانی
- بیماران بستری در بخش های ویژه

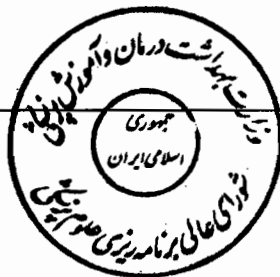
سایر حیطه های علمی مورد نیاز:

علاوه بر اعضای هیأت های علمی و کارکنان مورد نیاز جهت اجرای برنامه، گروه آموزشی مربوطه می تواند از همکاری رشته های ذیل برخوردار گردد:

- کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته های پرستاری داخلی و جراحی و مراقبت‌های ویژه
- دکتری تخصصی (Ph.D.) فارماکولوژی
- کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری گرایش مدیریت پرستاری
- دکتری تخصصی (Ph.D.) مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

تجهیزات آموزشی سرمایه ای مورد نیاز:

- کامپیوتر
- ویدئو پروژکتور
- LCD
- انواع مانکن و تجهیزات کمک آموزشی مرتبط با خدمات پرستاری اورژانس و ویژه

فصل سوم

مشخصات دوره و دروس

برنامه آموزشی رشته پرستاری اورژانس

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

۱- نام برنامه: کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس

۲- طول دوره و ساختار آن: مطابق با آئین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

واحدهای اختصاصی ۲۸ واحد

پایان نامه ۴ واحد

جمع کل ۳۲ واحد

جدول الف: دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس

پیش نیاز یا همزمان	تعداد ساعات				تعداد واحد				نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	جمع	کارآموزی	عملی	نظری		
-	۲۶	-	۱۷	۹	۱	-	۰/۵	۰/۵	*سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی	۰۱
-	۶۰	-	۱۷	۴۳	۳	-	۰/۵	۲/۵	آمار و روش تحقیق	۰۲
--	۶۸	۵۱	-	۱۷	۲	۱	-	۱	پرستاری داخلی، جراحی ۱	۰۳
۰۳	۶۸	۵۱	-	۱۷	۲	۱	-	۱	پرستاری داخلی، جراحی ۲	۰۴
			۸						جمع	

علاوه بر واحدهای درسی دوره دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند
* گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانیده اند به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی می باشد

جدول ب: دروس اختصاصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری اورژانس

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات					تعداد واحد					نام درس	کلاس درس
	جمع	کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع	کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری		
-	۱۷	-	-	-	۱۷	۱	-	-	-	۱	اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای	۰۵
-	۱۷	-	-	-	۱۷	۱	-	-	-	۱	اپیدمیولوژی فوریت‌ها	۰۶
-	۳۵	-	۲۶	-	۹	۱	-	۰/۵	-	۰/۵	سیستم‌های اطلاع‌رسانی سلامت در اورژانس‌های پیش‌بیمارستانی و بیمارستانی	۰۷
-	۱۷	-	-	-	۱۷	۱	-	-	-	۱	جامعه‌شناسی و روانشناسی در فوریت‌ها و حوادث و بلایا	۰۸
-	۶۸	-	۵۱	-	۱۷	۲	-	۱	-	۱	اصول مدیریت در اورژانس‌ها، حوادث و بلایا	۰۹
-	۷۷	-	۵۱	-	۲۶	۲/۵	-	۱	-	۱/۵	اورژانس پیش‌بیمارستانی (پرستاری اورژانس ۱)	۱۰
۱۰	۱۲۸	-	۱۰۲	-	۲۶	۲/۵	-	۲	-	۱/۵	مراقبت‌های پرستاری در بخش‌های اورژانس (پرستاری اورژانس ۲)	۱۱
۱۱	۱۲۸	-	۱۰۲	-	۲۶	۲/۵	-	۲	-	۱/۵	مراقبت‌های ویژه پرستاری در اورژانس (پرستاری اورژانس ۳)	۱۲
-	۶۸	-	۵۱	-	۱۷	۲	-	۱	-	۱	ارائه خدمات سلامت در فوریت‌ها، حوادث و بلایا	۱۳
-	۷۷	-	۵۱	-	۲۶	۲/۵	-	۱	-	۱/۵	نیازهای ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر در فوریت‌ها و حوادث (کودکان، سالمندان و بیماران روانی)	۱۴
-	۴۳	-	-	۱۷	۲۶	۲	-	-	۰/۵	۱/۵	داروشناسی اورژانس	۱۵
-	۴۰۸	۴۰۸	-	-	-	۶	۶	-	-	-	کارورزی	۱۶
										۴	پایان‌نامه	۱۷
										۳۲	جمع	

تذکر ۱: گذراندن کارگاه های آموزشی احیای مقدماتی و پیشرفته، کنترل عفونت و ایمنی بیمار در اورژانس، حاکمیت بالینی و مهارت های ارتباطی و کار در تیم اورژانس برای دانشجویان الزامی است ارائه گواهی از دانشگاه های معتبر مورد قبول است

تذکر ۲: کارآموزی و کارورزیها بصورت شیفت در گردش و یا در ایام تعطیل با توجه به امکانات و نظر مدیران آموزشی دانشکده می تواند اجرا شود

تذکر ۳: ازتمام ظرفیتهای آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد

تذکر ۴: کلیه پایان نامه ها در محیط اورژانس بیمارستانی و پیش بیمارستانی انجام گردد

شرح دوره:

نیمسال اول: ۱۲ واحد

*دروس نظری و عملی: ۱۰/۵ واحد(کدهای ۰۱-۰۲-۰۳-۰۴-۰۵-۰۶-۰۷-۰۸-۰۹-۱۰) ۳ ماه

*کارآموزی: معادل ۱/۵ واحد(کدهای ۰۲-۰۷)، به مدت ۱/۵ ماه

*عرضه کارآموزی: واحد اورژانس-اورژانس پیش بیمارستان

*تعداد کشیک: ۱۰ کشیک: ۲ شب کار، ۴ صبح کار، ۴ عصر کار

*کارگاه های آموزشی: کارگاه مهارتهای ارتباطی

نیمسال دوم: ۸/۵ واحد

*دروس نظری و عملی: ۴/۵ واحد(کدهای ۰۴-۰۹-۱۰-۱۱-۱۲) ۲ ماه

*کارآموزی: معادل ۴ واحد (کد ۰۴-۰۹-۱۰-۱۱)، ۲/۵ ماه

* عرضه کارآموزی: بخشهای اورژانس بیمارستانها-اورژانس پیش بیمارستانی

*تعداد کشیک: ۲۴ کشیک: ۹ شب کار، ۸ صبح کار، ۸ عصر کار

*کارگاه های آموزشی: کارگاه احیای مقدماتی و پیشرفته

ثبت نام و شروع پایان نامه

نیمسال سوم: ۹/۵ واحد

*دروس نظری و عملی: ۴/۵ واحد (کدهای ۱۱-۱۲-۱۴) ۱/۵ ماه-ادامه پایان نامه

*کارآموزی: ۵ واحد (کدهای ۱۱-۱۲-۱۴)، ۳ ماه

* عرصه کارآموزی: اورژانس - اورژانس پیش بیمارستانی - ستاد حوادث و بلایا

*تعداد کشیک ۳۳ کشیک: ۹ شب کار، ۱۲ صبح کار، ۱۲ عصر کار

*کارگاه آموزشی: کارگاه حاکمیت بالینی

نیمسال چهارم: ۱۰ واحد (۴ واحد پایان نامه+ ۶ واحد کارورزی)

*دروس: ادامه پایان نامه و دفاع از پایان نامه

- کارورزی: ۶ واحد (کد ۱۶)

- انجام کارورزی به مدت ۳ ماه در عرصه به صورت تمام وقت، شیفت در گردش

- محل در کلیه بخش های جراحی و داخلی، اورژانس ها

- هر ماه ۱۳۶ ساعت جمعا ۴۰۸ ساعت (کشیک ها ۱۶ شب کار، ۲۰ صبح کار، ۱۶ عصر کار)

*کارگاه های آموزشی: کارگاه کنترل عفونت و ایمنی بیمار در اورژانس

تذکر: شرط فراغت از تحصیل دانشجویان تکمیل نمودن Log book مهارتهای تخصصی مصوب می باشد.

کد درس: ۰۱

نام درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هریک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

*آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی

۲- کارکرد و اهمیت هریک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی

*آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.

- ۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.
- ۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه جستجو در آنها.
- ۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.
- *آشنایی با اینترنت:

- ۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.
- ۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.
- ۳- فراگیری نحوه تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.
- ۴- نحوه کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.
- ۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع درس:

- 1-Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis, latest edition
- 2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al., latest edition

شیوه ارزشیابی فراگیر:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

نام درس: آمار و روش تحقیق

کد درس: ۰۲

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۲/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه ای و روش های مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویس های کتابخانه ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایت های معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد. همچنین دانشجو بتواند با فراگیری اصول آمار و استنتاج آماری متغیرهای یک تحقیق را نام برده و شاخص های خلاصه سازی مناسب آنها را محاسبه نماید. نمودار متناسب با متغیرهای یک تحقیق را نام برده و آنرا رسم نماید. نرمال بودن توزیع داده های یک تحقیق را مورد بررسی قرار دهد، یافته های خارج از اندازه را مشخص کند و تغییر متغیرهای لازم برای نرمال کردن توزیع داده ها را انجام دهد. روشهای آماری آزمون فرضیه را نام ببرد. آزمون متناسب با متغیرها و روش تحقیق یک مطالعه را نام ببرد. آزمون های آماری انتخاب شده را انجام دهد. نتایج حاصل از آزمون های آماری را تفسیر کند، نتایج را بصورت مناسب گزارش کند. و نیز در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایت های مهم، پست الکترونیکی و بانک های اطلاعاتی آشنا می شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

شرح درس و رئوس مطالب (۴۳ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی):

- ۱- تعاریف و مفاهیم اولیه: متغیر و پراکندگی؛ شاخص های تمایل به مرکز؛ شاخص های پراکندگی؛ شاخص های توزیع؛ اشتباه سیستماتیک، صحت و دقت
- ۲- رسم نمودار: هیستوگرام (Histogram)؛ نمودارهای خطی (line) و پراکندگی (Scatter)؛ نمودارهای روی هم (Overlay)
- ۳- تغییر متغیر و نقاط پرت: تغییر متغیرهای شایع؛ نقاط پرت (Outliers)
- ۴- تخمین و آزمون فرضیه: تخمین آماری و محدوده اطمینان؛ آزمون فرضیه؛ مقایسه میانگین و واریانس دو نمونه با هم؛ برآورد نسبتها و آزمون فرضیه آنها؛ مقایسه نسبتها در دو نمونه مزدوج و غیر مزدوج

۵- رگرسیون: رگرسیون خطی ساده؛ برآورد پارامترهای رگرسیون؛ آزمون فرضیه پارامترهای رگرسیون؛ منحنی آزادسازی دارویی؛ مقایسه دو خط رگرسیون با همدیگر؛ رگرسیون معکوس و کاربرد آن در منحنی کالیبراسیون؛ پایداری داروها

۶- آنالیز واریانس: آنالیز واریانس یکطرفه؛ مقایسه های پس از آنالیز واریانس

۷- مباحث زیر بر حسب انتخاب دانشجویان و به تناسب پایان نامه آنها برای کار گروهی: آنالیز واریانس دوطرفه؛ تعیین سینترژیسم، آنتاگونیسم و اثر جمعی بعد از آنالیز واریانس دوطرفه؛ آنالیز واریانس در مشاهدات مکرر؛ آنالیز واریانس کوواریانس؛ آنالیز منحنی دوز- پاسخ در پاسخهای پیوسته و غیرپیوسته؛ نسبت پوتنسی دو دارو؛ بهینه سازی؛ رگرسیون چند متغیره؛ رگرسیون غیرخطی و کاربرد آن در مدل‌های فارماکوکینتیک، مدل‌های شکسته یا تکه ای و منحنی دوز- پاسخ؛ تحلیل سری های زمانی؛ تحلیل زمان بقاء؛ کنترل کیفیت آماری؛ آزمون های غیر پارامتریک؛ آزمون های آماری برای هم ارزی زیستی؛ بررسی اعتبار روشهای اندازه گیری؛ ارزیابی پرسشنامه

منابع اصلی:

- ۱-Rosner B. Fundamentals of Biostatistics. 6th Edition. Belmont, CA: 2- Thomson Brook.Cole, latest edition
- ۲-Daniel W. Biostatistics: A Foundation for Analysis in the Health Sciences. New Jersey: John Wiley & Sons, latest edition
- ۳-Dowdy S, Wearden S. Statistics for Research.. New York:4- Wiley, latest edition
- ۴-Designing and Conducting Health System Research Projects, Corlien M.Varkevisser ,latest edition.

۵-محمد ک، ملک‌افضلی ح، نهاپتیان و. روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی. آخرین چاپ

۶-ج. سی. میلر و ج. ان. میلر؛ "آمار برای شیمی تجزیه"، آخرین چاپ

۷-کن جی؛ "یکصد آزمون آماری"، آخرین چاپ

۸-تحقیق در سیستم‌های بهداشتی، WHO سازمان بهداشت جهانی،

شیوه ارزشیابی فراگیر: ۵۰٪ امتحان پایان ترم بصورت تشریحی؛ ۴۰٪ کارگروهی در حین ترم؛ ۱۰٪ حل مسئله

کد درس : ۰۳

نام درس: پرستاری داخلی-جراحی ۱

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری-کارآموزی

هدف کلی درس: فراهم آوردن فرصت‌ها و یادگیری در جهت کسب مهارت‌های لازم در انجام یک بررسی کامل از وضعیت سلامت مددجو می‌باشد

شرح درس: این درس روش انجام صحیح یک معاینه بالینی و بررسی وضعیت سلامتی را بیان می‌کند فراگیران با نحوه برقراری ارتباط با مددجو، خانواده، گرفتن شرح حال، تفسیر داده‌های جمع‌آوری شده و سایر مهارت‌های مورد نیاز برای بررسی وضعیت سلامت آشنا خواهند شد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

الف: ۱ واحد نظری (۱۷ ساعت)

- ۱- مصاحبه با مددجو
- ۲- معاینات فیزیکی
- ۳- آزمایشات تشخیصی
- ۴- کاربرد داده‌های بالینی در تعیین مشکلات مددجو

ب: ۱ واحد کارآموزی (۵۱ ساعت)

خدمات دانشجویان طبق اهداف درس در رابطه با بررسی وضعیت سلامت، مبانی نظری را در محیط‌های کارآموزی بصورت عملی با راهنمایی مربی به کار می‌برند.

عرصه: بخش‌های داخلی و جراحی

منابع

- 1-Parker, M. E. & Smith, M. C.. Nursing theories and nursing practice, FA Davis Philadelphia. latest edition
- 2-Urden, L. D., Stacy, K. M. & Lough, M. E.. Thelan's critical care nursing: diagnosis and management, Mosby. latest edition
- 3-Weber, J. R. & Kelley, J.. Health assessment in nursing, Lippincott Williams & Wilkins. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجوی

نظری:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کارآموزی: بررسی و ارزشیابی مربی در بالین و گزارش های ارائه شده توسط دانشجویان

کد درس : ۰۴

نام درس: پرستاری داخلی-جراحی ۲

پیش‌نیازها همزمان: پرستاری داخلی-جراحی ۱

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری- کارآموزی

هدف کلی درس: فراهم آوردن تجارب بالینی و نظری در رابطه با کاربرد مفاهیم و نظریه های نوین پرستاری در مددجویان مبتلا به اختلالات متابولیکی، قلب و عروق و تنفسی و خانواده آن ها می باشد

شرح درس: این درس اطلاعات مورد نیاز در ارتباط با بیماری های سیستم های متابولیک، قلبی-عروقی و تنفسی را در اختیار فراگیران قرار می دهد فراگیران با مشکلات خاص این بیماران آشنا می شوند و سپس یاد می گیرند که چگونه نظریه های پرستاری را جهت پیگیری و مراقبت این بیماران استفاده کنند

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

الف: ۱ واحد نظری (۱۷ ساعت)

۱- مروری بر مفاهیم فرایند پرستاری، تنیدگی و سازگاری (الگوی پنداشتی روی) و مراقبت های ویژه پرستاری

۲- مفهوم مصرف اکسیژن در بدن و اختلالات آن (قلب و عروق و تنفس)

۳- کاربرد فرایند پرستاری در حل مشکلات مددجویان مبتلا به اختلالات مصرف اکسیژن

۴- مفهوم متابولیسم و اختلالات آن

۵- کاربرد فرایند پرستاری در حل مشکلات مددجویان مبتلا به اختلالات متابولیکی

ب: ۱ واحد کارآموزی (۵۱ ساعت)

خدمات دانشجویان بر طبق اهدافی که در ابتدای درس برای خود تعیین می کنند، در ارتباط با یکی از مددجویان قلبی-عروقی، تنفسی و یا متابولیکی محیط کارآموزی خود را مشخص می کنند و برای هر جلسه کارآموزی خود اهداف مشخصی را تعیین می کنند و نتیجه کار روزانه خود را کتباً گزارش خواهند کرد. دانشجویان مفاهیمی را که در کلاس به صورت نظری می آموزند باید در کارآموزی به صورت عملی به کار ببرند. تاکید اصلی بررسی کاربرد فرایند پرستاری (مدل پنداشتی روی) می باشد.

دانشجویان مددجویان را با خصوصیات گفته شده انتخاب می نمایند و پس از بررسی و شناخت دقیق آن ها و تعیین تشخیص های پرستاری، برنامه مراقبت پرستاری را تدوین و آن را به اجرا در می آورند و در پایان با راهنمایی مربی مربوطه نتایج را ارزیابی می کنند.

منابع

- 1-Parker, M. E. & Smith, M. C.. Nursing theories and nursing practice, FA Davis Philadelphia. latest edition
- 2-Urden, L. D., Stacy, K. M. & Lough, M. E.. Thelan's critical care nursing: diagnosis and management, Mosby. latest edition
- 3-Weber, J. R. & Kelley, J.. Health assessment in nursing, Lippincott Williams & Wilkins. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو

نظری:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کارآموزی

بررسی و ارزشیابی مربی در بالین و گزارش های ارائه شده توسط دانشجویان

کد درس : ۰۵

نام درس: اخلاق پرستاری و روابط حرفه‌ای

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، مبانی و اصول اخلاق حرفه‌ای و کسب توانایی لازم جهت ارائه خدمات بالینی مورد نیاز مبتنی بر اصول اخلاقی و اخلاق حرفه‌ای.

شرح درس: این درس مبانی نظری و مهارت‌های لازم برای اقدامات اخلاقی در مراقبت‌های پرستاری و برقراری ارتباط حرفه‌ای را بر اساس ارزشهای انسانی فراهم می‌کند. در این درس فراگیران با نحوه حمایت از حقوق مددجویان و خانواده آنها آشنا شده و راههای توسعه اعمال اخلاقی در پرستاری را فرا می‌گیرند. در این درس علاوه بر بررسی ماهیت موضوعات اخلاق پرستاری، نظریه‌های اخلاقی مورد بررسی قرار گرفته و جنبه‌های اخلاقی اعمال و ارتباطات حرفه‌ای پرستاری تجزیه و تحلیل می‌شود. در این درس فراگیران به موضوعات اخلاقی در زمینه کار پرستاری حساس شده و تصمیم‌گیری اخلاقی را تجربه و تمرین می‌کنند تا از این راه صلاحیتهای اخلاق حرفه‌ای در آنها تقویت شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱- تعریف اخلاق پرستاری و اهمیت آن

۲- تاریخ اخلاق پرستاری و روابط انسانی

۳- کرامت انسانی و ارزشهای اخلاقی

۴- فلسفه اخلاق

۵- اصول اخلاق زیستی (اتونومی، سود رسانی، عدم ضرر و زیان، عدالت)

۶- حساسیت اخلاقی

۷- مدل‌های ارتباطی پزشک-پرستار-بیمار

۸- اصول تصمیم‌گیری اخلاقی

۹- مفاهیم اخلاقی در قوانین پرستاری

۱۰- شناخت حقوق اساسی بشر و احترام به حقوق مددجویان

- ۱۱- مسئولیت‌های حرفه‌ای پرستاران
- ۱۲- موضوعات اخلاقی در مراقبت از گروه‌های آسیب پذیر
- ۱۳- کدهای اخلاقی و راهنماهای حرفه‌ای
- ۱۴- اخلاق حرفه‌ای در نظام سلامت
- ۱۵- معضلات اخلاقی و قانونی در پرستاری (سوء رفتار حرفه‌ای، غفلت، ...)
- ۱۶- بکارگیری اصول اخلاقی و رعایت ارزشهای انسانی و حرفه‌ای در جریان ارائه مراقبت‌های تخصصی به مددجویان خاص و خانواده‌های آنها

منابع:

- 1- B, Rich K. LNursing Ethics Across the curriculum and into practice, Boston: Jones and Bartlett Publishers. latest edition
- 2- Davis A. J, Tschudin V., Rave L. D. Essentials of teaching and learning in nursing ethics, Perspective and methods. Edinburgh: Churchill Livingstone; Last edition
- 3- Thompson I. E, Melia K. M, Boyd Kenneth M, Horsburgh D. Nursing ethics, Edinburgh: Churchill Livingstone. latest edition

- ۱- سالابارو، فردریک. قوانین اخلاق. ترجمه: محمود عباسی. انتشارات حقوقی. آخرین چاپ
- ۲- السی ال باندمن. برترم بالدمن. "اخلاق پرستاری در طول زندگی". مترجم: مهتاب علیزاده. انتشارات بشری. آخرین چاپ
- ۳- آل بورف، کیفیت اخلاقی برای تعالی سازمانی، ترجمه رضا نجف بیگی، جعفر رحمانی و اسماعیل کاوسی. آخرین چاپ

- ۴- خلاصه و مجموعه مقالات کنگره‌های کشوری اخلاق پزشکی آخرین چاپ
- ۵- تابعی، سیدضیاء الدین. "بنیان‌های اخلاق زیستی: آخرین چاپ
- ۶- لاریجانی، باقر. "پزشک و ملاحظات اخلاقی" آخرین چاپ
- ۷- جانین فیستا. "حقوق و مسئولیت پرستاران". مترجمین: محمود عباسی و مهین عباسی. تابستان آخرین چاپ
- ۸- مقالات مجله‌ی اخلاق و تاریخ پزشکی. دانشگاه تهران آخرین چاپ
- ۹- فرهادی،یدا "اخلاق حرفه‌ای در بهداشت روان". آخرین چاپ
- ۸- گروه اخلاق و تاریخ پزشکی. "اصول اخلاق پزشکی و الگوی تحلیل موارد اخلاق بالینی". تهیه و انتشار: گروه اخلاق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کد درس: ۰۶

نام درس: اپیدمیولوژی فوریت‌ها

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: هدف از تدریس این واحد، آشنایی دانشجویان با توزیع وضعیت سلامت، بررسی فراوانی، الگوها، چگونگی علل، انتشار و کنترل بیماری‌ها (به خصوص بیماری‌های شایع) در جامعه است که شامل جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل منظم داده‌های مربوط به بیماری و بهره‌گیری از این داده‌ها و انتقال اطلاعات لازم به فراگیران به منظور ارزیابی خطر همه‌گیری‌های بعد از حوادث و روشهای بررسی احتمال و کنترل اپیدمی‌های عفونی پس از حوادث و اورژانس می‌باشد.

شرح درس: آشناکردن دانشجویان پرستاری با اصول همه‌گیرشناسی و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مشکلات بهداشتی جامعه در هنگام وقوع فوریتها و حوادث.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری)

- اپیدمیولوژی و کاربردهای آن
- نگاه اپیدمیولوژی به بیمار و بیماری در جامعه
- نحوه برخورد با اپیدمی بیماریها
- بررسی علمی اپیدمیها در زمان حوادث
- عوامل خطر بیماریهای عفونی پس از حوادث و اورژانس
- ارزیابی خطر همه‌گیری‌ها بعد از بلایا
- روشهای بررسی و کنترل بیماریهای عفونی و غیر عفونی خاص
- روشهای استقرار سیستمهای پایش و مراقبت از بیماریها
- تجارب و راهبردهای ایران و جهان در پیشگیری از مصدومیتها و بلایا
- اصول اخلاقی و حرفه‌ای در اپیدمیولوژی

منابع:

1-Hoyois, P., et al., Annual disaster statistical review: numbers and trends Catholic university of Louvain (UCL). Centre for research on the epidemiology of disasters (CRED). latest edition

2- Gerstman, B. Burt - Epidemiology Kept Simple: an introduction to traditional and modern epidemiology, last edition

۱- لئون گوردیس. اپیدمیولوژی. ترجمه: حسین صباغیان، کوروش هلاکویی نائینی --- فریدون عزیزی، محسن جانقربانی، حسین حاتمی، و همکاران. اپیدمیولوژی و کنترل بیماری‌های شایع در ایران. آخرین چاپ

شیوه ارزیابی دانشجوی :

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار در رابطه با مسائل مرتبط

نام درس: سیستم‌های اطلاع رسانی سلامت در اورژانس‌های پیش بیمارستانی و بیمارستانی کد درس: ۰۷

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری-کارآموزی

هدف کلی: این واحد، جهت آشنایی دانشجویان با انواع سیستم‌های اطلاع رسانی سلامتی و اطلاع رسانی جهت آمادگی در موارد اورژانس می‌باشد. دانشجویان در این واحد به اهمیت سیستم‌های اطلاع رسانی و مدیریت و برنامه ریزی صحیح جهت این امر پی خواهند برد.

شرح درس: دانشجویان قادر خواهند بود در شرایط بحران با استفاده از سیستم‌های اطلاع رسانی از حوادث، فوریتها و اورژانس اطلاعات لازم را به دست آورده و نحوه استقرار و مدیریت سیستم‌های اطلاع رسانی حوادث و اورژانس را فرا خواهند گرفت.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۲۶ ساعت کارآموزی):

الف: نظری: ۰/۵ واحد (۹ ساعت)

کاربرد اینترنت

H.I.S -

- تله مدیسن و بیمارستان الکترونیکی

- کاربرد سیستم‌های اطلاع رسانی پیش بیمارستانی

- EOC, EMS

- GIS و کاربرد آن در حوادث و اورژانس

ب: کارآموزی: ۰/۵ واحد (۲۶ ساعت)

خدمات: دانشجویان طبق اهداف درس در محیط بخش اورژانس حاضر می شوند و موارد آموخته شده را در موارد اورژانس کار خواهند برد و در پایان هر روز کارآموزی چالش‌هایی برای خود مطرح نموده و با استفاده از منابع، اطلاعات موجود و شواهد تحقیقی آن را حل نموده و روز بعد به سایر دانشجویان و پرسنل بخش گزارش خواهند کرد.

منابع:

-1-Cullen R. Health Information on the Internet: A Study of providers, Quality and Users.
Praeger Paperback, Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار و حل مسائل مرتبط

کارآموزی:

ارزشیابی دانشجو در بالین و گزارش های ارائه شده توسط دانشجویان

کد درس : ۰۸

نام درس: جامعه‌شناسی و روانشناسی در فوریت‌ها، حوادث و بلایا

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: در زمان بحران، در کنار مشکلات بر جای مانده ناشی از حوادث، اختلالات زیادی در جامعه و همچنین مشکلات روانی زیادی در افراد بر جای می‌ماند. هدف از این درس آشنایی دانشجویان با انواع مشکلات بوجود آمده ناشی از بحران در جامعه و همچنین آثار بر جای مانده و مخرب در سلامت روان افراد و چگونگی پیشگیری و ارتقا سلامت روان افراد و بهبود موارد تشخیص داده شده است.

شرح درس: از دیدگاه جامعه‌شناختی، فاجعه پدیده‌ای اجتماعی است که موجب برهم ریختگی کارکرد و ساختار یک نظام اجتماعی و نهاد‌های درون آن برای یک دوره کوتاه مدت می‌شود، ولی باعث از بین رفتن این نظام‌ها و نهاد‌ها نمی‌شود. دیدگاه روانشناختی، فاجعه‌ها را می‌توان به مثابه موقعیت‌های فشار روانی فراگیر شدید تعریف کرد. از این نقطه نظر، فاجعه‌ها به دلیل فشار زایی خاصی که بر جامعه و افراد دارند با اهمیت هستند. در این واحد، دانشجویان با این آثار برجای مانده از حوادث و بلایا آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

- ارتباط نیازهای جسمی، روانی و اجتماعی در تامین سلامت روانی
- نظریه‌های استرس، بحران، سازگاری، مقابله و مداخله در بحران
- PTSC و خدمات خاص آن
- آشنایی با فرآیند تغییرات روانی جامعه آسیب دیده در بلایا و فوریتها
- آشنایی با تکنیکهای مقابله‌ای در حین ارائه خدمات در بلایا
- مشاوره در مواقع بحرانی
- توانبخشی روانی در حوادث و بحرانها
- فرایند سوگ در بلایا

منابع:

- 1- Daily, E. and R. Powers, International Disaster Nursing: Cambridge Univ. 1- Pr. latest edition
- 2-Regional office of World Health Organization & Pan America Health Organization, Natural Disasters: Protecting the Public's Health., Washington D.C: Pan American Health Organization (PAHO). latest edition

۱-ریمون آرون. سیر اندیشه در جامعه‌شناسی، آخرین چاپ

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

نام درس: اصول مدیریت در اورژانس‌ها، حوادث و بلایا

کد درس : ۰۹

پیش نیاز: اصول مدیریت

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری-کارآموزی

هدف کلی: این واحد جهت آشنایی دانشجویان با اصول مدیریت در زمان بحران از پیشگیری تا توانبخشی به منظور هماهنگی امور و اقدامات و برنامه ریزی صحیح و آمادگی بحران طرح ریزی شده است.

شرح درس: در هر موقعیت بحران، کنترل و مدیریت آن بسیار مهم می‌باشد و هدف نهایی مدیریت بحران نیز کنترل هر چه بهتر شرایط می‌باشد. در این درس ضمن آموزش اصول مدیریت، بحران مدل‌های مدیریتی موجود نیز مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

الف: نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

- نقش پرستار در مدیریت فوریتها و بلایا

- آمادگی پیش از وقوع حوادث و بلایا

- ارزیابی آمادگی و واکنش

- پاسخ مناسب هنگام وقوع حوادث و بلایا

- توانبخشی و بازگشت جامعه به حیات مستقل پس از حوادث و بلایا

- ارزیابی اقدامات جبرانی

- وظایف ستاد مدیریت بحران

- آشنایی با امکانات و تجهیزات لازم

ب: کارآموزی ۱ واحد (۵۱ ساعت)

خدمات: دانشجویان طبق اهداف درس در رابطه با مدیریت اورژانس‌ها و حوادث و بلایا، مبانی نظری را در محیط‌های اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستانی بصورت عملی با راهنمایی مربی به کار می‌برند.

عرصه: مراکز اورژانس و مراکز اورژانس پیش بیمارستانی

منابع:

1--United Nations Development Programme, Crises Prevention & Recovery. Regional and Countries-Asia and the Pacific., World Health Organization. latest edition

2-Koontz, H. and H. Weihrich, Essentials of management.: Tata McGraw-Hill. latest edition

- 3- Gerber, B.J., Disaster management in the United States: Examining key political and policy challenges. Policy Studies Journal, latest edition
- 4- Koontz, H. and H. Wehrich, Essentials of management.: Tata McGraw-Hill. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کارآموزی:

ارزشیابی دانشجو در بالین و گزارش های ارائه شده توسط دانشجویان

کد: ۱۰۰

نام درس: اورژانس پیش بیمارستانی (پرستاری اورژانس ۱)

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲/۵ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری - کارآموزی

هدف کلی درس: فراهم آوردن فرصت‌ها و یادگیری در جهت آشنایی با مفاهیم پایه و اساسی در بحث اورژانس پیش بیمارستانی و ارائه مراقبت‌های کل نگر به بیمار و خانواده

شرح درس: در این درس دانشجویان با ویژگی‌های فعالیتها در اورژانس پیش بیمارستانی، بخش‌های اورژانس، تعداد پرسنل مورد نیاز و ویژگی‌های آنها، خدمات انجام شده در مراحل پیش بیمارستانی، بخش اورژانس و ساختار بخش اورژانس آشنا می‌شود. امید است که دانشجوی دیدی کل نگر به مراقبت‌های اورژانسی پیدا کند و تفاوت بین مراقبت اورژانس پیش بیمارستانی و غیر اورژانسی را درک کند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

الف: ۱/۵ واحد نظری (۲۶ ساعت)

۱. تعاریف پرستاری اورژانس پیش بیمارستانی، مراحل آن و بخش اورژانس
۲. تفکر انتقادی و تصمیم‌گیری در اورژانس‌های پیش بیمارستانی و در بخش‌های اورژانس
۳. مسئولیت‌های پرستاران در موارد مواجهه با اورژانس‌ها
۴. حداقل‌های مورد نیاز بخش‌های اورژانس و ویژگی‌های آنها
۵. آشنایی با تیم چند تخصصی مشغول در بخش اورژانس و برقراری ارتباطات حرفه‌ای با آنها
۶. ارتباط تیم اورژانس با بیمار و خانواده وی
۷. نقل و انتقال مددجویان به بخش‌های اورژانس
۸. کاربرد شواهد تحقیقی در بالین بیماران اورژانسی
۹. چگونگی ثبت و گزارش موارد اورژانسی
۱۰. مفهوم متابولیسم سلولی و اختلالات آن
۱۱. کاربرد فرآیند پرستاری در حل مشکلات بیماران مبتلا به اختلال متابولیسم سلولی

ب: ۱ واحد کارآموزی (۵۱ ساعت)

خدمات: دانشجویان طبق اهداف درس برای ارائه خدمات پرستاری؛ ساختار، موانع و مراحل اورژانس پیش بیمارستانی و بخش اورژانس را تجزیه و تحلیل کرده و با استفاده از شواهد پژوهشی در بالین بیماران و با بکارگیری فرایند چندتخصصی در تصمیم‌گیری‌های مختلف مشارکت می‌نمایند.

عرصه: اورژانس‌های پیش بیمارستانی و بخش‌های اورژانس

منابع :

- 1- Blaber, A.. Emergency nursing made incredibly easy, Lippincott Williams and Wilkins. latest edition
- 2-Daily, E. & Powers, R.. International disaster nursing. latest edition
- 3-Mcquillan, K. A., Makic, M. B. F. & Whalen, E.. Trauma Nursing: From resuscitation through rehabilitation, Saunders. latest edition
- 4-Proehl, J. A.. Emergency nursing procedures, Saunders. latest edition
- 5-Tener, G. & Ready, R.. Handbook for disaster nursing and emergency preparedness St Louis Mo: Mosby.Elsevier. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کارآموزی

ارزشیابی دانشجو در بالین و گزارش های ارائه شده توسط دانشجویان

کد: ۱۱

نام درس: مراقبت های پرستاری در بخش های اورژانس (پرستاری اورژانس ۲)

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری اورژانس ۱

تعداد واحد: ۲/۵ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۲ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری- کارآموزی

هدف کلی درس: فراهم آوردن فرصت ها و یادگیری در جهت آشنایی با اصول مراقبت های اورژانسی در بیماران قلبی و نورولوژیک و غدد درون ریز می باشد.

شرح درس: این درس بیماری های سیستم های گوارش، عصبی و غدد درون ریز را توضیح می دهد و شرح اقدامات مورد نیاز جهت اداره بیماران اورژانس با تشخیص ها و اختلالات سیستم گوارشی، نورولوژیک و غدد درون ریز را بیان می کند. پرستاران تغییرات وضعیت تنفسی و عصبی و سیسم اندوکرین بیماران را در بخش اورژانس خواهند آموخت و نحوه اداره بیماران اورژانسی در شرایط یادشده را فرا می گیرند.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری - ۱۰۲ ساعت کارآموزی)

الف: ۱/۵ واحد نظری: (۲۶ ساعت نظری)

۱- دستگاه گوارش

- مروری آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش
- بررسی پرستاری دستگاه گوارش
- تشخیص های رایج پرستاری در دستگاه گوارش
- شکم حاد
- پانکراتیت حاد
- خونریزی دستگاه گوارش
- نارسایی کبدی و آنسفالوپاتی کبدی
- انواع ضربات شکمی
- سندرم حاد کمپارتمان شکمی
- هیپاتیت ها

۲- دستگاه عصبی

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه عصبی
- بررسی پرستاری دستگاه عصبی
- تشخیص های رایج پرستاری در دستگاه عصبی
- خونرسانی مغزی و اختلالات آن
- کاهش سطح هوشیاری

- اختلال تعادل مایع و الکترولیت ها و علل مرکزی آن

- ضربه به سر
- افزایش فشار داخل جمجمه
- حوادث عروقی مغز
- خونریزی داخل جمجمه
- تشنج و صرع
- صدمات طناب نخاعی
- فوریت های روانپزشکی و شناخت و در مان آنها

۳- دستگاه غدد درون ریز

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم غدد
- بررسی پرستاری غدد درون ریز
- تشخیص های پرستاری غدد درون ریز
- پرکاری و کم کاری تیروئید
- پر کاری و کم کاری پاراتیروئید
- دیابت و فوریت های آن
- کتو اسیدوز دیابتی و کوماهی هیپر اسمولار

ب: ۲ واحد کارآموزی (۱۰۲ ساعت کارآموزی)

خدمات: دانشجویان طبق اهداف درس در بخش های اورژانس بصورت فعال حاضر می شوند و از بیماران مبتلا به اختلالات سیستم تنفسی، غدد درون ریز و نورولوژیک مراقبت خواهند کرد. موارد آموخته شده را با کاربرد فرایند پرستاری در بالین بیماران به کار خواهند برد و در پایان هر روز کارآموزی چالش هایی برای خود مطرح نموده و با استفاده از منابع موجود و شواهد تحقیقی آن را حل نموده و روز بعد به سایر دانشجویان و پرسنل بخش گزارش خواهند کرد.

عرصه ها: بخشهای اورژانس، بخشهای داخلی و جراحی

منابع

- 1-Blaber, A.. Emergency nursing made incredibly easy, Lippincott Williams and Wilkins. latest edition
- 2-Daily, E. & Powers, R.. International disaster nursing. latest edition
- 3-Mcquillan, K. A., Makic, M. B. F. & Whalen, E.. Trauma Nursing: From resuscitation through rehabilitation, Saunders. latest edition
- 4-Proehl, J. A.. Emergency nursing procedures, Saunders. latest edition
- 5-Tener, G. & Ready, R.. Handbook for disaster nursing and emergency preparedness St Louis Mo: Mosby.Elsevier. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو

نظری:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کارآموزی: هر دانشجو موظف به ارائه گزارش سه مورد خاص مبتنی بر کاربرد فرآیند پرستاری و با استفاده از یکی از الگوهای پرستاری می باشد.

کد درس: ۱۲

نام درس: مراقبت های ویژه پرستاری در اورژانس (پرستاری اورژانس ۳)

پیش نیاز یا همزمان: پرستاری اورژانس ۲

تعداد واحد: ۳/۵ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۲ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری- کارآموزی

هدف کلی درس: فراهم آوردن فرصت ها و یادگیری در جهت آشنایی با اصول مراقبت های ویژه اورژانسی در بیماران تنفسی، قلبی، کلیوی و تروما و همودینامیک می باشد.

شرح درس: این درس، بیماری سیستم های تنفسی، قلبی، کلیوی و تروما را توضیح می دهد و شرح اقدامات و مراقبت های ویژه اداره بیماران با تشخیص ها و اختلالات مربوطه را بیان می کند. پرستاران تغییرات وضعیت تنفسی، قلبی، کلیوی و شرایط بیماران در وضعیت تروما و همودینامیک را در بخش مراقبت های ویژه اورژانس آموخته و مداخلات پرستاری مربوطه را فراگرفته و بکار می بندند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۰۲ ساعت کارآموزی)

الف: ۱/۵ واحد نظری (۲۶ ساعت)

۱- دستگاه تنفسی

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی تنفس
- ارزیابی های پرستاری در بیماران تنفسی با نگاه خاص در بخش مراقبت های ویژه در اورژانس
- تشخیص های رایج پرستاری در بیماران تنفسی
- مشکلات بالینی ویژه بیماران تنفسی

- نارسایی حاد تنفسی

- سندرم دیسترس حاد تنفسی بالغین

- بیماری های مزمن انسدادی ریه و آسم

- پنومونی و انواع آن

- سندرم آسپیراسیون

- آمبولی ریه

- بدخیمی ریه

- ایست قلبی - تنفسی

۲-دستگاه قلب و عروق

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی قلب، عضله قلب و دریچه های قلبی
  - ارزیابی های پرستاری در بیماران قلبی با نگاه ویژه در موقعیت اورژانس
  - تشخیص های رایج پرستاری در بیماران قلبی
  - مشکلات بالینی ویژه بیماران قلبی
- آنژین صدری و انواع آن
- سکته قلبی
- نارسایی قلبی و کاردیومیوپاتی
- بیماری های پریکارد
- اختلالات ریتم (ریتم طبیعی، اختلال در ضربان سازی، اختلال در هدایت)
- بحران پر فشاری خون
- اورژانس های جراحی قلب - ایست قلبی
- احیای قلبی-ریوی پایه و پیشرفته

۳-دستگاه کلیه و مجاری ادراری

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی کلیه و مجاری ادراری
  - ارزیابی پرستاری
  - تشخیص های رایج پرستاری در بیماران کلیوی
  - نارسایی حاد کلیه
  - نارسایی مزمن کلیه
  - اختلالات الکترولیت ها
  - ترومای کلیوی
  - درمان های جایگزین برای کلیه
  - مداخلات و جراحی های اورژانسی در کلیه
- ۴- مراقبت های اورژانسی در تروما و همودینامیک
- جنبه عمومی آسیب ها
  - ارزیابی پرستاری در بیماران ترومایی
  - تشخیص های رایج پرستاری در بیماران ترومایی

- آسیب های وارده به سیستم عصبی
- تروماهای مغزی ، مرگ مغزی
- آسیب های وارده به قفسه سینه
- تروماهای شکمی
- آسیب های لگنی
- مسمومیت ها
- مفهوم اعمال حسی و حرکتی و اختلالات آن
- سوختگی
- آسیب های وارده به عروق و اندام تحتانی
- بیوتروریسم و سلاح کشتار جمعی
- کاربرد فرآیند پرستاری در حل مشکلات بیماران مبتلا به اختلالات یادشده

ب: ۲ واحد کارآموزی (۱۰۲ ساعت)

خدمات: دانشجویان طبق اهداف درس از بیماران مبتلا به اختلالات سیستم های تنفسی، قلبی، کلیوی و بیماران مبتلا به تروما مراقبت خواهند کرد. موارد آموخته شده با کاربرد فرایند پرستاری را در بالین بیماران به کار خواهند بست و در پایان هر روز کارآموزی چالش هایی برای خود مطرح و با استفاده از منابع موجود و شواهد تحقیقی آن را حل نموده و روز بعد به سایر دانشجویان و پرسنل بخش گزارش خواهند کرد.

عرصه: بخشهای مراقبت های ویژه، اورژانسها

منابع

- 1-Blaber, A.. Emergency nursing made incredibly easy, Lippincott Williams and Wilkins. latest edition
- 2-Daily, E. & Powers, R.. International disaster nursing. latest edition
- 3-Mcquillan, K. A., Makic, M. B. F. & Whalen, E.. Trauma Nursing: From resuscitation through rehabilitation, Saunders. latest edition
- 4-Proehl, J. A.. Emergency nursing procedures, Saunders. latest edition
- 5-Tener, G. & Ready, R.. Handbook for disaster nursing and emergency preparedness St Louis Mo: Mosby.Elsevier. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو

نظری:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کارآموزی

هر دانشجو موظف به ارائه گزارش سه مورد خاص مثبتی بر کاربرد فرایند پرستاری و با استفاده از یکی از الگوهای پرستاری می باشد.

کد درس: ۱۳

نام درس: ارائه خدمات سلامت در فوریت‌ها، حوادث و بلایا

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری - کارآموزی

هدف کلی: هدف از این درس آشنایی دانشجویان با مراحل ارزیابی و تحلیل خطر و برنامه ریزی در حوزه سلامت و فراهم آوردن فرصت مناسب برای دانشجویان در محیط‌های بالینی، به منظور تسلط بر مهارت‌های موردنیاز برای تعیین موارد انحراف از سلامت و مشکلات مددجویان و برنامه ریزی برای آنان می‌باشد.

شرح درس: در این درس به نقد و بررسی وضعیت سلامت از دیدگاه پرستاری، بررسی وضعیت سلامت در شرایط بحرانی و برنامه ریزی در حوزه سلامت در هنگام فوریت‌ها و بلایا پرداخته خواهد شد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

الف: نظری: ۱ واحد (۱۷ ساعت)

- برنامه ریزی اقتضایی در حوزه سلامت
  - تحلیل خطر در حوزه سلامت
  - بررسی آسیب پذیری بیمارستانی (HSI)
  - تدوین برنامه در حوزه سلامت
  - تدوین برنامه مانور بیمارستانی
  - راه اندازی سامانه فرماندهی حادثه
  - ارتباط پیش بیمارستانی و بیمارستانی
  - تریاژ و ارائه درمان‌های اولیه
  - انتقال به مناطق سلامتی امن
  - راه اندازی درمانگاهها و بیمارستانهای صحرایی
  - راه اندازی فرماندهی حوزه سلامت در محل
  - مرکز عملیات و نقش‌های این مرکز
  - حضور در بخشهای اورژانس
- ب- کارآموزی: ۱ واحد (۵۱ ساعت)

دانشجویان طبق اهداف درس در رابطه با ارائه خدمات سلامتی در فوریت‌ها، حوادث و بلایا، اقدام به بازدید مناطق آسیب دیده نموده، تدوین برنامه و تمرین ارائه خدمات سلامتی را در شرایط شبیه سازی شده بصورت عملی با راهنمایی مربی به کار می‌برند.

منابع:

- ۱-Daily, E. and R. Powers, International Disaster Nursing: Cambridge Univ Pr. latest edition
- ۲-Regional office of World Health Organization & Pan America Health Organization, Natural Disasters: Protecting the Public's Health., Washington D.C: Pan American Health Organization (PAHO) latest edition
- ۳-Walter, J. and S. International Federation of Red Cross and Red Crescent, World Disasters Report: Focus on Recovery.: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجوی :

نظری:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کارآموزی:

- شرکت در کلاس شبیه سازی های کامپیوتری و مانور های دو رمیزی
- شرکت فعال در اورژانس حوادث(مترقبه و غیرمترقبه)
- ارائه گزارش خدمات ارائه شده از وضعیت مراجعین

نام درس: نیازهای ویژه گروه‌های آسیب پذیر در فوریت‌ها و حوادث (کودکان، سالمندان و بیماران روانی)

کد: ۱۴

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲/۵ واحد (۱/۵ واحد نظری-۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری-کارآموزی

هدف کلی: پس از پایان این درس، دانشجو باید بتواند گروه‌های در معرض خطر در جامعه (گروه‌های خاص اجتماعی زنان باردار، کودکان، سالمندان، بیماران و معلولین جسمی و روانی را شناسایی، ویژگی‌ها و نیازهای آنان را تعیین نماید و برای رفع نیازهای خاص آنان برنامه‌ریزی کند.

شرح درس: به دنبال بحران، نیازهای خاصی مطرح می‌شود. این نیازها در برخی از جمله در گروه‌های آسیب پذیر نظیر سالمندان، کودکان و افراد بیمار و معلول جسمی و بیماران با بحران‌های روانی بصورت اورژانس‌های روان پزشکی گسترده‌تر می‌باشد. این درس به منظور آشنایی با انواع نیازها در افراد و به خصوص نیازهای ویژه گروه‌های آسیب پذیر و همچنین راهکارهای کنترل و برطرف نمودن آن نیازها ضرورت دارد.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری-۵۱ ساعت کارآموزی)

الف: نظری: ۱/۵ واحد (۲۶ ساعت)

- تعریف جمعیت آسیب پذیر

- عوامل پیش‌بینی‌کننده و روش‌های تعیین جمعیت در معرض خطر

- انواع جمعیت‌های در معرض خطر

- جمعیت کودکان، زنان باردار، مسائل و نیازهای بهداشتی خاص آنان

- سالمندان، معلولین و مسائل و نیازهای بهداشتی خاص آنان

- خانواده‌های آسیب پذیر: مسائل و نیازهای بهداشتی خاص آنان

- معلولین جسمی، حسی و حرکتی، بررسی مسائل و نیازهای بهداشتی خاص و رفع آنها

- سیاست‌های عمومی موثر بر جمعیت‌های آسیب پذیر و موانع دسترسی به خدمات سلامت

- بررسی نیازهای خاص جمعیت‌های در معرض خطر و ارائه مراقبت‌های پرستاری مبتنی بر تشخیص

های پرستاری

-معلولین روانی و اورژانس های روان پزشکی، ارائه مراقبت های خاص پرستاری به مددجویان و خانواده آنها

ب: کارآموزی: ۱ واحد (۵۱ ساعت)

با هدف بررسی و رفع نیازهای ویژه گروههای آسیب پذیر با بکارگیری تکنیکهای درمانی در اورژانس گروههای آسیب پذیر تنظیم گردیده است.

عرصه: اورژانسها، اورژانسهای بین بیمارستانی و مراکز اورژانس روانپزشکی

منابع:

۱- Daily, E. and R. Powers, International Disaster Nursing: Cambridge Univ Pr. latest edition

۲-Spinks, A., et al., The 'WHO Safe Communities' model for the prevention of injury in whole populations. status and date: Edited (conclusions changed), published in., latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو :

نظری:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

کار آموزی:

- حضور فعال در کار آموزی ها
- انتخاب سه مورد و ارائه گزارش از موارد انتخاب شده

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی:

آشنایی با علم داروشناسی و اهمیت آن در پزشکی

آشنایی با منابع اطلاعات دارویی

آشنایی با نحوه عملکرد داروها در بدن

آشنایی با داروهای رایج در بخش اورژانس

شرح درس:

این درس به منظور آشنایی با انواع داروهای مورد استفاده در اورژانس، حوادث و فوریت‌ها ضرورت دارد. آشنایی با داروهای ضروری شیوه کاربرد آنها در حوادث و بلایا، نحوه نگهداری و آشنایی با مکانیسم اثر، عوارض و اثرات آنها می‌باشد.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

الف: نظری (۱/۵ واحد (۲۶ ساعت نظری)

- نحوه عملکرد داروها در بدن
- داروهای قلبی
- داروهای تنفسی
- داروهای کلیوی
- داروهای رایج در بخش اورژانس
- عوارض داروها

ب: عملی (۰/۵ واحد (۱۷ ساعت)

حضور در بخش اورژانس و بررسی داروهای مصرفی بیماران و عوارض جانبی آنها

منابع:

1. Basic and clinical pharmacology; Bertram G. Katzung 'latest edition
2. Melmon and Morrelli's Clinical Pharmacology. S.George Carruthers, latest edition

۱- کاتزونگ ، فارماکولوژی پایه و بالینی آخرین چاپ

۲- هاپکینز فارماکولوژی پرستاری آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف::

نظری:

- حضور موثر در کلاس
- امتحانات میان ترم و پایان ترم
- مشارکت فراگیران در اداره کلاس
- ارائه سمینار

عملی:

ارزشیابی مدرس از دانشجویان در بالین

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

استانداردهای ضروری برنامه‌های آموزشی

* ضروری است، برنامه آموزشی (Curriculum) مورد ارزیابی در دسترس اعضای هیئت علمی و فراگیران قرار گرفته باشد.

* ضروری است، طول دوره، طبق مقررات، توسط دانشگاه‌های مجری رعایت شود.

* ضروری است فراگیران کارنمایی (log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه‌ی مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

* ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را بر اساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.

* ضروری است، در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان و یا فراگیران سال بالاتر انجام دهند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه‌ی تنظیمی گروه، در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی نظیر: کنفرانس‌های درون‌بخشی، سمینارها، انجام کارهای تحقیقاتی و مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه آموزشی گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود..

* ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی از قبل پیش‌بینی شده و برنامه‌ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران مقررات Dress code (مقررات ضمیمه) را رعایت نمایند.

* ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در برنامه آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تائید گروه ارزیاب قرار گیرد.

- * ضروری است ، منابع درسی اعم از کتب و مجلات موردنیاز فراگیران و هیات علمی ، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس آنان باشد .
- * ضروری است ، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه ، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است ، فراگیران در طول دوره خود ، در برنامه‌های پژوهشی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است ، در گروه آموزشی اصلی برای کلیه فراگیران کار پوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها ، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی خارج از گروه اصلی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود .
- * ضروری است ، گروه برای تربیت فراگیران دوره ، هیات علمی موردنیاز را بر اساس تعداد ، گرایش و رتبه‌ی مندرج در برنامه در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد .
- * ضروری است ، بخش برای تربیت فراگیران دوره ، کارکنان دوره‌دیده موردنیاز را طبق موارد مندرج در برنامه در اختیار داشته باشد .
- * ضروری است ، دوره ، فضاهای آموزشی عمومی موردنیاز را از قبیل : کلاس درس اختصاصی ، قفسه کتاب اختصاصی در گروه و کتابخانه عمومی ، مرکز کامپیوتر و سیستم بایگانی علمی در اختیار داشته باشد .
- * ضروری است ، دوره ، فضاهای اختصاصی موردنیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه در سطح دانشگاه در اختیار داشته باشند .
- * ضروری است ، تعداد و تنوع جمعیت‌های مورد نیاز برای انجام پژوهشها در محل تحصیل فراگیران ، بر اساس موارد مندرج در برنامه در دسترس باشند .
- * ضروری است ، به ازای هر فراگیر در صورت نیاز به تعداد پیش‌بینی‌شده در برنامه ، تخت بستری فعال (در صورت نیاز دوره) در اختیار باشد .

* ضروری است، تجهیزات موردنیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت تجهیزات، مورد تأیید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، عرصه‌های آموزشی خارج از گروه، مورد تأیید قطعی گروه‌های ارزیاب باشند.

* ضروری است، دانشگاه ذیربط یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه باشد.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه

(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

میزان مراعات برنامه مصوب در طی ارائه دوره و مشکلات احتمالی ناشی از آن بررسی شده و بر اساس نتایج آن اصلاحات انجام می‌گردد. علاوه بر آن ارزشیابی دروس برای هر درس با استفاده از چک لیست‌های مربوطه و امتحان‌های هر کدام انجام خواهد گردید.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۲-۳ سال (یک دوره) از اجرای برنامه
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۷۰ درصد
★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۷۰ درصد
★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۷۰ درصد
★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل تدوین شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

- ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
  - ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
  - ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
  - ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛
  - ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
  - ۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
  - ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
  - ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
  - ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
  - ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
  - ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
  - ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
  - ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
  - ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- #### ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
- ۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
  - ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
  - ۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
  - ۲-۱-۳) نام، مسؤولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

- ۴-۱-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
- ۵-۱-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
- ۶-۱-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۷-۱-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:
- ۱-۲-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۱-۳) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۳-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۲-۳-۱) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
- ۳-۳-۱) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
- ۴-۳-۱) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۵-۳-۱) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۲-۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۲-۳) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
- ۲-۳-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۱-۴) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

- ۲-۴) در کلیه مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۱-۵) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛
- ۲-۵) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛
- ۳-۵) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.
- در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهدهی تصمیم‌گیرندهی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرندهی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.
- چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان

در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه پزشکی* باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشكل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند) در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام،نام خانوادگی،عنوان،نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان

در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
  - ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
  - ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
  - * منظور از گروه پزشکی، شاغلین در حرف پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، مامایی، توانبخشی، بهداشت، تغذیه، پیراپزشکی، علوم پایه و فناوریهای نوین مرتبط با علوم پزشکی است.
  - ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد
  - ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
  - ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل ممنوع می باشد.
- فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور
- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
  - ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
  - ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
  - ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
  - ۵- ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.
- فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی
- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.
  - ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
  - ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
  - ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.

۵- در زمان حضور در کلاس‌ها، آزمایشگاه‌ها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان‌ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.

۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می‌باشد.
فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان‌های آموزشی و سایر محیط‌های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می‌باشد.

۲- افرادی که اخلاق حرفه‌ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می‌شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می‌شوند.